

Ugrai István

Döntetlen

TASNÁDI ISTVÁN – FENYŐ MIKLÓS: ARANYCSAPAT

Pataki Ferenc és a tánckar

Közkeletű megállapítás, hogy a régi dolgok „az igaziak”. Ma már semmi nem olyan, mint akkor volt. Hogy mikor is pontosan? Amikor még nagyok voltunk. Amikor még volt közösségi érzés, amikor volt még összetartás, amikor volt minek örülni. A közös nevező pedig a futball – leginkább az Aranycsapat, amely a hét vezér és az aradi vértanúk mellett a harmadik „tudni kell” névsor: Grosics, Buzánszky, Lóránt, Lantos, Bozsik, Zakariás, Budai, Kocsis, Hidegkuti, Puskás, Czibor. Ma már semmi nem olyan, mint akkor – hallani ma is gyakran. Mint ahogy Stopli bácsitól is, aki ott ragadt a Népstadion (azóta már Puskás Ferenc Stadion) lelátóján. Tasnádi István és Fenyő Miklós musicalje a Szegedi Nemzeti Színházban Tasnádi Csaba kezében nem csupán az ötvenes évek fájdalom és félelem meghatározta atmoszférájának pontos lenyomata, hanem érvényes olvasat is az azt szabadságként megélő, nosztalgiaiba merevedett, önmagát kizárólag a múlthoz képest meghatározni tudó generációról.

A József Attila Színház felkérésére még 2006-ban készült *Aranycsapat* Méhes László rendezte előadása sok-

kal inkább emlékeztetett egy szcenírozott Fenyő Miklós-életmű-koncertre, mint színpadi műre, mintha a dráma csupán egy apropó, egy szükséges, de lényegét tekintve elhagyható keret lenne. Biztos siker, hiszen a számtalan Hungária-rajongó eleve garantálta a telt házakat, még a Magyar Televízió is rögzítette és sugározta a produkciót. Ennek fényében meglepetés, hogy a szegedi előadásban a Fenyő-dalok nem célként, hanem eszközként definiáltak: egy sosem volt kort hoznak létre, amelyet akarni, amilyenre emlékezni ugyan jó dolog, de megélni nem lehetett. Vagy túllépni lehetett rajta, ahogy Kalap tette, vagy meglepni, ahogy Angyal Gyuri. S ez így együtt már valóban az ötvenes évek.

Ma, a Magyarország–Liechtenstein meccsen üldögélő, amúgy a kórházból kiszökött Stopli bácsi ott ül az emelvényen (Csík György díszlettervező egy félbevágott focilabdába helyezi a tribünt), és még mindig próbálja látni az Aranycsapatot, az egyedi és megismételhetetlen teljesítményt. Minden 1954. július 4-én romlott el, ami-

kor Puskás döntő gólját Ling játékvezető lesnek ítélte. Ahogy felidéződik a mindent (pontosabban a világbajnokságot) eldöntő meccs, mindenki újraéli a történetet, hiszen – hiába az eltelt majd' hatvan év – ha ott és akkor megállíthatnánk az időt, akkor minden más lenne.

Dehogy lenne más. Az Aranycsapat vereségén ideje lenne túllépni. Tasnádi Csaba rendezése azt sugallja, ideje lenne földolgozni a félmúltat, tudatosulnia kellenne annak, hogy mi az, ami visszavonhatatlanul megtörtént, nem pedig arra feltenni az életünket, hogy hátha az a bizonyos utolsó pillanat megváltoztatható. Kiválóan jellemzi a feloldhatatlan ellentétet a két központi figura. Az egyik az idős Stopli, ahogy visszaidézi a tinédzserkort, amelyben persze benne van minden,

az Aranycsapatot keresi, hanem saját elszalasztott lehetőségeit. Székelyi József, remek stílusérzékkel, lazán visszafogottan mutatja az elegáns urat, aki az elején mintha csak véletlenül keveredne vitába Stoplival. Székelyi az előadás végéig őrzi titkát, jöveteleének ugyanis célja van. A leleplezés valódi feloldást jelent, s ezzel egy időben Stopli történetének alakjai, a *vele élő történelem* figurái bekerülnek oda, ahol a helyük van: a panoptikumba.

Tasnádi Csaba a darabban egy nehezen feldolgozható, a magyar színházi életben deficitese témára, a nemzeti identitás kérdéseinek taglalására lett rá. Nem fél állást foglalni a kérdésben, s ezzel tulajdonképpen újragalmazza a magyar musicalzsáner hagyományait.

A műfajra olyannyira jellemző leegyszerűsítő narratívák, szimplifikált érzelemöltetek fedte ötletelenség helyett komolyan vette azt, hogy egy előadás – a musical formai sajátosságain túlmenően – a darabról is szól. Ennek köszönhető az is, hogy mindegyik karakternek megvan a saját arca. Rácz Tibor a rágcsaárus Kalap szerepében jól érzékelteti az érdeklenség stációját: ő már lemondott a gyerekkor álmairól, a valóságban él – ám a közös múlt miatt megérti Stoplit. Pataki Ferenc a szívtiprók mindentudásával ábrázolja Angyal Gyurit, Barnák László lelkesen kíváncsi, naiv kisfiú a kis Stopli szerepében. Erdélyi Tímea kamaszos tisztaságot vegyít erős akarattal Winkler Zsófiként. Járai Máté Begyűjtő Putyija a csapat szervezőereje, Lazók Mátyás Cicerója a dadogós, akit ki lehet röhögni, Poroszlai Kristóf Púp Gyulája nehezen döntő, némileg túlmozgásos srác. Ollállá tréfás alakja mögött rejtező személyes tragédiáját korjelen-séggé képes növesztetni Szilágyi Annamária.

A szegedi produkció azt bizonyítja, hogy lehet szórakoztatni a közönséget úgy is, hogy az ne legyen egyszersmind tartalmatlan; sőt: a rendezői gondolat egyrészt szervezőerőként

működve megsokszorozza a hatást, másrészt indokolja is az előadás létét. Ami egyúttal azt is jelenti, hogy a nézőnek nem kell szeretnie sem a futballt, sem Fenyő Miklós zenei világát ahhoz, hogy élvezze az előadást, amely így önálló, egyedi alkotássá képes válni. Az *Aranycsapat* ezúttal döntetlent játszik – ami azt jelenti, hogy mind a színpadi, mind a nézőtéri térfélen lévők nyertesek.

Veréb Simon felvételei

Járai Máté, Lazók Mátyás, Barnák László és Poroszlai Kristóf

amire emlékezni érdemes: a sulis, a balhék, a csajozás (a kísérletek) és foci, foci, foci minden mennyiségben (Púp Gyula még az esküvőjét is lekési miatt), körülülve a kor jellegzetes figuráival: a jeles feljelentővel, Komáromi elvtárral vagy a fiát elvesztő anya fájdalmát fiúk ellátásával enyhítő Ollállával. A másik az elegáns idegen, aki szembesíteni próbálja Stopli idealizált világát a racionalitással, s a fiatalkori naiv látást az utólagos tapasztalattal egészíti ki, amivel szétzilálja Stopli bácsi saját magába merevedett emlékeit.

Ádám Tamás kiválóan rajzolja meg az idős férfit, akinek a feje felett egyszerűen elsüvített az idő. Ő ma is kész harcolni a számára egyetlen lehetséges identitást képező Aranycsapatért, érvei hiányát indulattal pótolja. Érzelmileg alapon ítél meg mindent, számára a világ egyetlen óriási csalódás, a 3:2-es vereség összekapcsolódott saját keserűségével: első szerelme, Winkler Zsófi ugyanekkor disszidált Angyal Gyurival – s innentől kezdve mintha az egész élete megállt volna. Ádám világossá teszi: Stopli nem a válogatottat, még csak nem is

TASNÁDI ISTVÁN – FENYŐ MIKLÓS: ARANYCSAPAT (Szegedi Nemzeti Színház)

Díszlet: Csík György. **Jelmez:** Papp Janó. **Koreográfus:** Bóbis László. **Zenei vezető:** Koczka Ferenc. **Videotechnika:** Kovács Gábor Péter. **Rendező:** Tasnádi Csaba.

Szereplők: Ádám Tamás, Székelyi József, Rácz Tibor, Barnák László, Pataki Ferenc, Járai Máté, Lazók Mátyás, Szívós László, Poroszlai Kristóf, Szűcs Lajos, Varga Bálint, Flórián Antal, Szilágyi Annamária, Erdélyi Tímea, Csorba Kata, Márkus Melinda.